

שקלא וטריא

— סכום על דף היומי —

קידושין י'

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה מתקיימין
אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן
(שמערים שיתקיים תורתו) שנאמר
(משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא):

לעלו נשמת
דינה ליבא בת עטל ז"ל
עובדיה חיים בן רחל ז"ל
תנצב"ה

(דחייה) הכי קאמר דקאי על מתקדשת בביאה שמופיע ברישא שאם התקדשה לכהן הוי נשואין ואוכלת בתרומה.

ארוסה לאכל בתרומה – מן התורה ומדרבנן

לקמן הגמרא מנסה לפשוט שביאה נישואין עושה, ודוחה זאת בשני אופנים:

תא שמע וכבר שלח יוחנן בן בג בג אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין 'שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה',
שלח לו רבי יהודה בן בתירה: ואתה אי אתה אומר כן? מוחזקני כך שאתה בקי בחדרי תורה לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע?! להלן הק"ו:

ומה **שפחה כנענית** שאין ביאתה מאכילתה בתרומה כלומר שאם בא עליה כהן, לא קונה אותה לשפחה שצריך כסף דווקא אבל קידושין לא תופס שהיא חמור, כספה מאכילתה בתרומה - **זו** שביאתה מאכילתה בתרומה, אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה?
אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה.

הכי דמי: הגמרא מכריחה על איזה סוג קנין הברייטא מתייחסת:

- 1) אי בביאה שעל ידי חופה, וכסף שעל ידי חופה - בתרוייהו מיכל אכלה.
- 2) אי בביאה שעל ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה, הכא בביאה תרתי והכא חדא.
- 3) אלא בביאה שלא על ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה, אי אמרת בשלמא נישואין עושה משום הכי פשיטא ליה דאלימא לה ביאה מכסף. אלמא נישואין עושה.

הגמרא מביאה עתה את שתי הדחיות:

א. אמר רב נחמן בר יצחק: כדרך (2) שהגמרא דחתה מקודם.

בביאה שעל ידי חופה, וכסף **שלא** ע"י חופה - ודקאמרת הכא תרתי והכא חדא קל וחומר מיהא איתיה - והכי שלח ליה:

ומה **שפחה כנענית** שאין ביאתה מאכילתה בתרומה **אפילו** על ידי חופה דלאו בת נישואין היא, כספה מאכילתה בלא חופה, **זו** שביאתה מאכילתה בתרומה על ידי חופה, אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה בלא חופה? אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה משום **דעולא** – שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה לאחיה ולאחותה.

ובן בג בג גבי שפחה כנענית לא שייר בקנינה, שהרי אחרי שנתן הכסף לא חסר כלום בקנין, הכא שייר בקנינה לגבי יורשה וליטמא לה.

ב. רבינא אמר מדאורייתא מופשט פשיטא ליה דאכלה ומדרבנן הוא דשלח ליה א"כ אין לפשוט מכאן שנישואין עושה, שאפילו באיסורין היא אוכלת.

והכי שלח ליה שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה ולא **חיישת לסימפון** ר"ל שמא ימצא בה מום וימצא קידושין טעות.

ומה **שפחה כנענית** שאין ביאתה מאכילתה בתרומה כספה מאכילתה בתרומה ולא חיישין לסימפון, **זו** שביאתה מאכילתה בתרומה אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה ולא יחוש לסימפון? אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים ארוסה בת ישראל אינה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה משום דעולא.

[עד כאן דף י' עמוד ב]

ורבנן שגם לגבי מיתה מחשיבים בעילה שלא כדרכה כבתולה, האי **לברו** - מיבעי לה לכדתני:

ומתו גם שניהם עד שיהיו שוין כאחד, ר"ל שאם אחד מהם קטן אינם נהרגים, דברי ר' אושעיא,

רבי יונתן אומר ומת האיש אשר שכב עמה **לברו**, ר"ל אפילו אחד מהם חייב.

תחילת ביאה קונה או סוף ביאה – בתולה לכהן גדול / קידושין ביאה

איבעיא להו תחילת ביאה קונה או סוף ביאה קונה?
נפקא מינה:

1. שהערה בה ופשטה ידה וקבלה קדושין מאחר.
2. לכהן גדול דקא קני בתולה בביאה – ר"ל האם מותר לקדש בביאה: שאם סוף חופה קונה אינו יכול לקדש אותה בביאה, שבשעת העראה היא כבר בעולה ועדיין לא קנאה.

(מסקנא) אמר אמימר משמיה דרבא כל הבעל דעתו על גמר ביאה ל^י.

ביאה האם עושה נישואין או אירוסין

בסוגיא זו הגמרא מנסה לפשוט את הספק עד התחלת דף יא, ומביאה שלוש הוכחות ודוחה אותן, ונשארת בספק.

איבעיא להו ביאה נישואין עושה או אירוסין עושה?

נפקא מינה: ליורשה, וליטמא לה, ולהפך נדריה:

אי אמרת נישואין עושה יורשה ומיטמא לה ומיפך נדריה.

ואי אמרת אירוסין עושה אינו יורשה ואינו מיטמא לה ואינו מיפך נדריה בלא אביה.

זכויות האב בבתו והבעל באשתו

ת"ש האב זכאי בבתו בקדושה בכסף בשטר ובביאה, וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ומקבל את גיטה ל^ט, דווקא אם גירשה מן האירוסין, ואינו אוכל פירות בחייה דהיינו מירשה שנפלה מבית אבי אמה, **נישאת יתר** עליו הבעל שאוכל פירות בחייה.

קתני 'ביאה' וקתני 'נישאת' – אלמא אירוסין עושה.

(דחיה) כי קתני נישאת אשארא ר"ל כסף ושטר.

[עד כאן דף י' עמוד א]

ביאת קטנה בת שלוש שנים – כמה השלכות לדינא

תא שמע^ב בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה, ואם בא עליה יבם קנאה, וחייבין עליה משום אשת איש אם קיבל אביה קידושיה, ומטמאה כשהיא נדה את בעולה לטמא משכב תחתון כעליון דהיינו שמטמא מושב ומשכב, ואפילו שיש עשר מצעות מטמא את כולן, ודווקא לטמא אוכלים ומשקין (ולא אדם וכלים), ואם נישאת לכהן אוכלת בתרומה ואם בא עליה אחד מכל עריות שבתורה מומתין על ידה, והיא פטורה, ואם בא עליה אחד מן הפסולין פסלה מן הכהונה.

קתני 'ביאה' וקתני 'נישאת' – אלמא אירוסין עושה.

^ל תוספות ד"ה כל הבעל דעתו על גמר ביאה. תימה דכפ' הבא על יבמתו (יבמות דף נה): ילפינן דאשה נקנית לבעלה בהעראה אתיא קיחה דעירות והעראה היינו תחילת ביאה והכא מסיק דסוף ביאה קונה (1) ואומר רשב"א דכי אמרין העראה קונה היינו בשלא עשה כי אם העראה ופירש מיד דמוכח שלא היה בדעתו לקנות בגמר ביאה אבל הכא מייירי שגמר ביאתו דאז לא קני בהעראה כיון שדעתו על גמר ביאה והלשון מוכיח דקאמר כל הבעל ולא תירץ דהיא דיבמות איירי אחר קדושין דע"י אותה העראה הוי כנשואה כמו חופה דלאחר קדושין וקשה לפירושו דקיחה קיחה גבי קדושין כתיב ולא מיירי בחופה כלל:

^ט תוספות ד"ה ומקבל את גיטה. יש להסתפק אם יכול לקבל לה גט ואפילו היא קטנה ומביא ראיה ונראה למורי הר"ר יצחק דמשנשאת אין האב יכול לקבל לה גט ואפילו היא קטנה ומביא ראיה מהא דתנן בירושלמי במסכת תרומות בפ"ח דהכי תנן התם האשה שהיתה אוכלת בתרומה ואמרו לה מת בעליך או גירשך וכן העבד שהיה אוכל בתרומה וכו' רבי אלעזר מחייב קרן